

مجموعه گیاهان داروئی - صنعتی

گل راعی

**Hypericum
perforatum**

سناد توسعه پژوهش و کاربرد
گیاهان داروئی و طب ایرانی

دفتر امور منابع جنگلی

سورة التين

گل راعی

Hypericum perforatum

عنوان و نام پدیدآور	:	گل راعی= Hypericum perforatum/تالیف و تدوین مهدی عماد ... [و دیگران].
مشخصات نشر	:	تهران: پونه، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۱ ج: مصور (رنگی).
شابک	:	۹۷۸- ۶۰۰ -۵۵۴۴- ۹۱ -۶: ۲۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	تالیف و تدوین مهدی عماد، فریبرز غیبی، سیدمحسن رسولی، رسول خانجانه‌زاده، سعید محمدی‌جوزانی.
یادداشت	:	عنوان دیگر: گیاه دارویی - صنعتی گل راعی.
عنوان دیگر	:	گیاه دارویی - صنعتی گل راعی.
موضوع	:	گل راعی
موضوع	:	گیاهان دارویی
شناسه افزوده	:	عماد، مهدی، ۱۳۳۹ -
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۱ ۸گ۸گ/۳۹۵QK
رده بندی دیویی	:	۵۸۲/۶۳۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۷۸۷۰۶۴

خ طالقانی شرقی - خ جهان - ساختمان پونه - شماره ۶ - طبقه سوم - تلفن ۷۷۶۰۵۷۹۸

نام کتاب	:	گیاه دارویی - صنعتی گل راعی
تألیف و تدوین	:	مهدی عماد، دکتر فریبرز غیبی، سید محسن رسولی، رسول خانجانه‌زاده، سعید محمدی جوزانی
صفحه آرایشی و طراحی	:	پونه
نوبت چاپ	:	اول ۱۳۹۱
لیتوگرافی	:	پیمان نواندیش
چاپ	:	پیمان نواندیش
صحافی	:	امیر کبیر
شمارگان	:	۵۰۰۰ جلد
شابک	:	۹۷۸- ۶۰۰ -۵۵۴۴- ۹۱ -۶
قیمت	:	۲۵۰۰۰ ریال

طبقه‌بندی علمی

<u>گیاهان</u>	: فرمانرو:
<u>گیاهان گلدار</u>	: دسته:
<u>دولپ‌های ها</u>	: رده:
<u>ثنالس</u>	: راسته:
<u>کلازیاسه</u>	: تیره:
<u>هوفاریقون</u>	: سرده:
<i>H. perforatum</i>	: گونه:

نام علمی

Hypericum perforatum

نام های مترادف

Hypericum vulgare .Hypericum officinale

نام فارسی

علف چای، گل راعی، هوفاریقون، گل شهناز. داذی رومی، قوریون، گل هزار چشم چای کوهی. گل تره، گل چای، چای چوپان

نام انگلیسی

Hard hay, Hypericum– .St Johns Wort .– Klamath weed, goat weed

نام فرانسوی

Millepertuis common, Herbr de la saint-jean ,Millepertuis, Millepertuis officinal

نام عربی

داذی، داذی روسی، حشیشہ القلب

نام ایتالیایی

Perforata-Iperico commune-Caccia diavoliperico-Erbadi san Giovanni

قسمت های مورد استفاده

سرشاخه های گلدار تازه یا خشک شده گیاه

سرشاخه ها را باید در زمان گلدهی از گیاه چید. در این هنگام طعم آن تلخ، کمی قابض و به طورملايم شور است. اگر در بين انگشتان فشرده و له شود، بوی معطر و رزینی از آن استشمام می شود. برای منظوره‌های درمانی گل را باید زمانی از گیاه جدا کرد که در حال طراوت یعنی قبل از پلاسیده شدن باشند.

پراکنش جغرافیایی

استان مرکزی البرز، کرج، مازندران، مخصوصاً در ارتفاعات بالای لوشانوعمارلو، پل سفید، سنگده، نوشهر، درزی کلا، رامسر، جاده جنت رودبار، جواهرده، بین جنت رودبار و گرماسر، جنوب غرب تنکابن، لیره سر، راه بین کبوتر چاک و پاک ده، پل زنگوله، جاده هراز، آلاشت، آبگرم لاریجان، ورسک به ساری، روستای سرلیماک، ورسک به قائم شهر، خطیر کوه، نی دشت کلاردشت، آمل، دشت نظیر، قائم شهر، جاده چالوس، گیلان، لاهیجان،

طوالش، رشت به آستارا، عمار لو، کبوتر چاک، پاک ده در ارتفاعات ۲۰۰۰ متری، طالش، خراسان، بجنورد، تپه مراوه، بروجرد، کوه الوند و نهاوند، آذربایجان، ارومیه نزدیک دیلمان، قره داغ، جنگل علی بلاغ، اردبیل، کوه سهند. لرستان، بیشه. ارتفاعات شهرستان شازند و تفرش و کوه آهو در شهرستان آشتیان. کوه الوند، نهاوند، استان فارس، در کوهستان ها و ارتفاعات نواحی شمالی و غرب، بروجرد، گرگان، نزدیک رادکان، جنگل گلستان، توسکاستان، پارک جنگلی نهارخوران، گنبدکاووس، کهگیلویه و بویراحمد، در نقاط مرکزی ایران مانند اصفهان هم کشت می شود.

منشأ جغرافیایی

بومی نواحی شمال آفریقا، جنوب آفریقا، جنوب آمریکا، آسیا، استرالیا، اروپا و نیوزلند است. در مناطق معتدله دنیا سازگار شده است. این گیاه در اغلب مناطق دنیا در اراضی لخت و قسمت های روشن شده و کم درخت جنگل ها و در خرابه ها می روید.

امروزه هم چنین در نقاط مختلف آمریکا، آلمان، لهستان، اسلواکی و آمریکا در سطوح وسیع کشت می شود. بیشترین مقدار این گیاه از غرب آسیا و شرق اروپا صادر می گردد.

تیره گل راعی (هیپریکاسه)

این تیره کوچک دارای ۱۰ جنس و حدود ۲۶۰ گونه است که ۲۰۰ گونه آن فقط به جنس گل راعی (هیپریکوم) تعلق دارند. جنس های دیگر این تیره دارای گونه های کم و تقریباً همگی متعلق به مناطق گرمسیری هستند. در ایران دارای ۱۷ گونه علفی چند ساله و درختچه ای است که گونه های

H.Fursei-H.dogonbadanicum-H.asperulum

انحصاری ایران هستند.

گیاهان این تیره علفی یا چوبی. با برگ های متقابل ساده و پهنک نازک و فاقد

گوشوارک اند. روی پهنک آن ها غالباً نقطه های قهوه ای یا روشن شفاف دیده می شوند. گل ها نر ماده دارای کاسه ای پنج پنبجی (کینکونسیال) (۱+۲+۲). یا بر هم نهاده (امبریکه) و سبز رنگ اند و جام آن ها مشخص است. نافه متشکل از پرچم های بسیار زیادی است که تعدادشان چندین برابر تعداد قطعات گلپوش است. مادگی از تخمدان چند خانه ای با تمکن محوری تشکیل شده و محتوی تخمک های واژگون است. میوه به صورت کپسول یا سته، دارای دانه هایی با جنسین

راست و آلبومن نامشخص و یا بدون آلبومن است . در اندام های گیاه مجاری و کیسه های ترشح کننده از نوع اسکیزوژن وجود دارند .

گل های گیاهان این تیره منظم، دارای کاسه و جام پنج پر هستند و به طور منفرد یا مجتمع در گل آذین های گرزن قرار می گیرند. نافه به طور نظری از ۲ حلقه یا ۲ چرخه پرچم تشکیل می یابد که چرخه بیرونی آن معمولاً تحلیل رفته و از آن فقط میله هایی به صورت نا پرچمی (استامینود) باقی می ماند. اما اگر همه پرچم ها کامل باشند، پنج دسته پرچمی یا غالباً فقط سه دسته پرچمی را تشکیل می دهند. تعداد برچه های مادگی معمولاً با تعداد دسته های پرچمی برابر است و تخمدانی چند خانه با تمکن محوری را تشکیل می دهند.

اختصاصات تشریحی

در منطقه دایره محیطیه و پارانشیم مغزی ساقه (در ساختار نخستین) و نیز در آبکش پسین آن (در ساختار پسین) مجاری ترشح کننده وجود دارند. در صورتی که در پارانشیم برگ (مزوفیل) کیسه های ترشح کننده از نوع اسکیزوژن وجود داشته باشند. این کیسه ها به صورت لکه هایی نقطه مانند به رنگ قهوه ای و یا شفاف بخوبی قابل رویت اند. به ویژه

اگر این برگ‌ها را در برابر نور بگیریم، محل شفاف کیسه‌های ترشح‌کننده به صورت منافذ ریز و ظاهراً به شکل سوراخ‌های بیشمار به نظر می‌رسد. (هیپریکوم پرفوراتوم).

پیوند ها و خویشاوندی

خویشاوندی بین تیره‌های کلوزیاسه و ترنسترومیاسه، به علت وجود بعضی از جنس‌ها که دارای تمکن‌جداری هستند، بسیار نزدیک است. همچنین به علت وجود برخی از گونه‌ها در تیره گل‌راعی، مانند هیپریکوم آندروزتوم، که میله پرچم‌های چرخه‌درونی آن منشعب و دسته‌ای است. این تیره یا تیره‌های سیستاسه و ورث (رزداسه) ارتباط دارد، به علاوه می‌توان تیره میرتاسه را با داشتن تخمدان زیرین و انشعاب در میله پرچم‌ها و کیسه‌های ترشح‌کننده به این تیره نزدیک دانست.

تیره گل‌راعی در ایران

این تیره در ایران فقط دارای یک جنس به نام گل‌راعی (Hypericum) است که بیش از ۱۷ گونه آن در نقاط مختلف به ویژه در نواحی البرز، شمال، شمال شرقی، شمال غربی و در شرق و غرب می‌رویند. برخی از مولفان در تقسیمات

جدید، گونه هیپریکوم آندروزئوم را به علت داشتن پرچم های پنج دسته ای (پنتادلف) و گلبرگ های درشت ۲ سانتی متری و دانه باله دار به نام جنس آندروزئوم از جنس هیپریکوم جدا کرده اند.

مشخصات گیاه شناسی

گل راعی گیاهی است علفی و چندساله، فاقد کرک، در پایه چوبی با غده های شفاف حاوی مواد روغنی و گاهی به رنگ قرمز یا سیاه که بسته شرایط محیط از ۲۵ سانتی متر تا ۱ متر رشد می کند. در سال اول رشد رویشی دارد و خزنده می باشد، رشد مطلوب و گلدهی از سال دوم به بعد آغاز می شود. ساقه های آن در قاعده منشعب، دارای دو خط نسبتاً برجسته در تمامی طول آن می باشد و شاخه های متقابل و جفتی آن از یک ریزوم کوتاه در سطح خاک منشاء می گیرند.

برگ های این گیاه قاشقی شکل، متقابل، بیضوی و نسبتاً نیزه ای شکل بوده، دمبرگ ها کوتاه، رگبرگ هایی به طول ۱/۵-۴ سانتی متر کامل و بدون کرک که بر روی آن ها نقاط کوچک و شفافی به تعداد فراوان دیده می شود که در واقع کیسه های ترشی مملو از اسانس هستند و بدون دمبرگ می باشند و دارای حفرات فراوان

اسانس هستند که نام گونه ی این گیاه (*perforatum*) از همین ویژگی به معنی سوراخ سوراخ حاصل شده است. ولی در حقیقت سوراخ نیست بلکه پرده نازک و شفاف است که غده های روغنی در کناره های آن قرار دارند.

ریشه های گیاه کوتاه و به طول ۳۰-۴۵ سانتی متر و عرض ۰/۳-۰/۴ سانتی متر می باشد. در گلبرگ های آن نقاط ریز با خطوط تیره ای مشاهده می شود که غده های ترشحی می باشند، محتوای غده ها شیره ای به رنگ قرمز مایل به قهوه ای می باشد.

گل های آن زرد رنگ به قطر ۲۰-۲۵ سانتی متر بوده و از پنج کاسبرگ سبز و ۵ گلبرگ زرد طلایی به صورت آزاد (نیزه ای شکل) تشکیل شده است. گل آذین معمولاً

به صورت گرن یکسویه و یا دیهیم می باشد. گل آن کمی معطر و دارای بویی شبیه صمغ صنوبر است. گل ها خود لقاح، متقارن، خامه ای طویل و دارای دانه های گرده فراوان هستند به همین دلیل حشرات را به سوی خود جذب می کنند. در زمانی که بساک ها شکافته می شوند با کلاله تماس ندارند زیرا در یک سطح نمی باشند بنابراین در این مرحله گرده افشانی وابسته به حشرات است که جلب گل ها می شوند بعد از گل دادن گلبرگ ها و پرچم ها به طرف داخل گل کشیده می شوند و در آن موقع که بساک ها پوشیده از دانه های گرده هستند با کلاله تماس پیدا می کنند. پرچم ها زیاد، پنج دسته ای، جدا، مقابل گلبرگ ها می باشد.

مایعی که از گل ها خارج می گردد قرمز بوده و بر روی پوست اثر آبی - بنفش بر جای می گذارد. میوه به صورت کپسول ۳ خانه می باشد که بذور تیره رنگ در آن قرار دارد و طول آن ها حدود ۱ میلی متر بوده و فاقد آندوسپرم می باشند. وزن هزار دانه آن ۰/۳-۰/۱۵ گرم می باشد.

زمان گل دهی

اواخر اردیبهشت تا اواخر مهرماه

زمان برداشت سر شاخه ها: خرداد تا تیر ماه

نیازهای اکولوژیکی

این گیاه نیازمند تابش مناسب نور خورشید است، خاک های غنی از مواد غذایی و رطوبت مناسب با بافت سبک تا متوسط و زهکش خوب را با $\text{pH}=6-7$ را می پسندد. نسبت به خاک های اسیدی و قلیایی نیز تا حدودی مقاوم می باشد. جذب کننده عنصر کادمیم است و باید در خاک هایی که حاوی بیش از 0.25 mgcd/kgsoil هستند، پرورش یابد.

این گیاه بیشتر در مناطق خشک، مرغزارها و مراتع آفتابگیر می‌روید. این گیاه بومی بریتانیا و اروپا می‌باشد. علف چای به سرما، کم آبی و شوری حساس است و خاک‌های دارای زهکشی را ترجیح می‌دهد. برای افزایش گلدهی علف چای مکان‌های آفتابی برای کشت مناسب‌تر می‌باشد.

اثر نور

گل‌راعی گیاهی است روز بلند و حداکثر گل و ماده موثره آن را در اوایل تابستان تولید می‌نماید. هایدل و کارتینگ اثر نور ماورای بنفش را با طول موج ۲۵۴ نانومتر و به مدت ۱،۵،۴۸،۱۶۸ ساعت بر گل‌راعی مورد بررسی قرار دادند و مشخص کردند که با تابش نور مذکور به مدت ۴۸ ساعت میزان هیپرسیسین را از ۱.۱۷ میلی‌گرم به ۲ میلی‌گرم در ۱۰۰ گرم ماده خشک و پسودوهیپرسیسین را از ۵.۲ میلی‌گرم به ۷ میلی‌گرم در ۱۰۰ گرم ماده خشک افزایش می‌دهد.

اثر دما

گل‌راعی در محدوده وسیعی از اقلیم رشد می‌کند اما برای جوانه زنی یا بقای گیاهچه در ارتفاع بیش از ۱۵۰۰ متر به علت سرما، رشد محدودی پیدا می‌کند. این گیاه در صفر درجه سانتی‌گراد شروع به رشد می‌کند، در مناطق معتدل رشد مطلوبی دارد و گرمای بیش از حد رشد آن را مختل می‌کند.

اثر رطوبت

بارندگی زیاد باعث کاهش هوای خاک و شستشوی عناصر غذایی می گردد که برای گل راعی مناسب نمی باشد. (Campbell1985) بهترین رشد گل راعی را ارتفاع ۶۰۰ متر و بارندگی بیش از ۷۶۰ میلی متر عنوان نموده است.

اثر خاک

گل راعی به EC و PH خاک و آب حساس است در حالی که در محدوده های وسیعی از خاک ها رشد می کند ولی بهترین رشد را در خاک های سبک و عمیق دارد. رشد مطلوب این گیاه در خاک هایی با حاصل خیزی زیاد تا کم با زهکش خوب است و بهترین PH حدود ۶.۶، بهترین EC خاک و آب حدود ۲۰۰۰ میکروموس می باشد.

مواد و عناصر غذایی مورد نیاز

در آزمایشی که توسط (Kirdana&1977 Golez) در لهستان انجام گرفت مقدار ۶۰ کیلوگرم ازت، ۸۰ کیلوگرم و فسفر ۱۲۰ کیلوگرم پتاس بالاترین عملکرد ماده ی تر را در سال اول و دوم آزمایش و به ترتیب ۴/۱ و ۹/۵ تن نشان داد. (Bomme1987) مقادیر مختلف کودهای شیمیایی NPK بر اثر جذب عناصر غذایی در صورت برداشت گیاه به اندازه ۲۰ تن در هر هکتار به ترتیب ۱۰۵,۴۰,۱۱۹ کیلوگرم پیشنهاد شده است. دادن کود دامی و شیمیایی زیاد سبب شیوع آفات در این گیاه می شود.

زمان فواصل و روش کاشت

تکثیر این گیاه عمدتاً توسط بذر در بهار، تقسیم اندام زیر زمینی (ریشه راست) در پاییز و گاه توسط قلمه ساقه صورت می گیرد. ولی جهت تکثیر در سطح وسیع از بذر استفاده می شود. بذور ریز این گیاه را بایستی در عمق کم کشت نمود زیرا به دلیل کوچک بودن به کشت عمیق حساس هستند. معمولاً از کشت غیرمستقیم بذور استفاده می شود.

در اواخر زمستان، بذره‌های داخل خزانه، در پیت و بدون پوشش روی بستر کشت می شوند. بذرها در ۱۰-۲۸ روز جوانه می زنند. هنگامی که نشاها به ارتفاع ۱۰-۱۵ سانتی متر رسیدند می توان آنها را به مزرعه منتقل کرد. این عمل

باید بلافاصله بعد از مساعد شدن هوا و رفع یخبندان صورت گیرد که به طور معمول مدت زمان لازم جهت انتقال نشا از خزانه به زمین اصلی ۴۵-۶۰ روز به طول می انجامد.

در آزمایشی که توسط (Zaleki&Kordana 1996) انجام شد نتیجه گرفتند که فاصله ۳۰-۴۰ سانتی متری گیاهان از یکدیگر بالاترین عملکرد را داشته است. همچنین (Galambosi 1993) در یک بررسی در فنلاند میزان تراکم را ۶ و ۴ بوته در متر مربع

گزارش نموده اند. بنابراین بهترین فواصل کاشت برای این گیاه ۳۰×۶۰ و ۳۵۰-۴۵۰ گرم بذر در هکتار توصیه می شود. برای نشاء کاری بذر، بر روی بستر نرم پاشیده شده روی آن ماسه و کود پوسیده یا پرلیت و یا سبوس برنج ریخته شده و تا سبز شدن بذر، بستر بذر مرطوب نگه داشته می شود. گیاهچه حاصل بسیار شکننده و کوچک است. نشاء در مرحله ۴ تا ۶ برگی به زمین اصلی منتقل می شود. برای تکثیر هوفاریقون از طریق قلمه ساقه، می توان قلمه های چوبی نرم را در اواخر تابستان از گیاه جدا کرده و در گلخانه در بستر مناسب قرار داد.

مراقبت و نگهداری

علف چای در مرحله ی خزانه به گیاه انگلی سس حساس و در این مورد باید بسیار مراقب بود و از بذور مرغوب استفاده کرد است. بسته به اقلیم و میزان گرمای هوا آبیاری، به صورت منظم به روش های سنتی بین ۷-۱۰ روز یک بار یا به صورت قطره ای برای این گیاه مناسب می باشد. البته لازم به ذکر است که گیاه حدوداً یک ماه پس از کاشت به میزان آب زیادی نیاز داشته و رطوبت خاک باید دائماً حفظ شود. مبارزه با آفات و امراض موجود در منطقه با روش های توصیه شده و دفع علف های هرز در مراحل اول (قبل از کاشت و اوایل رویش) باید انجام شود.

برداشت

برداشت این گیاه در زمانی است که ۵۰ تا ۸۰ درصد گل‌ها باز شده اند یعنی در اواخر خرداد یا ابتدای تیر ماه و این عمل شامل قطع پیکره ی رویشی این گیاه از نزدیکی سطح زمین (۱۰-۲۰ سانتی متر بالای طوقه) می باشد. برداشت در حدود ۳-۴ بار به فاصله ۳-۵ روز تکرار شود، در طول سال می توان ۲ بار پیکر رویشی آن را برداشت کرد. برداشت در یک روز آفتابی صورت گرفته و محصول را بایستی به سرعت در محلی تاریک خشک نمود.

سرشاخه های گلدار گیاه را باید بعد از برداشت به سرعت خشک کرد، برای این منظور می توان پس از برداشت در یک روز آفتابی آن‌ها را در سایه و محلی که هوا جریان داشته باشد و نور مستقیم خورشید به محصول نتابد پهن نموده یا در خشک کن استاندارد که دمای آن ۳۵-۴۵ درجه سانتی گراد است خشک کرد. در این حالت ماده ی موثره گیاه در زمان خشک شدن محفوظ می ماند. سپس آن‌ها را در گونی های کفنی و بهداشتی در انبار خنک نگهداری می نمایند.

عملکرد این گیاه برای گیاهان تازه ۱۴-۱۶ تن در هکتار و ۲۰۰۰-۲۵۰۰ کیلوگرم ماده خشک در هکتار می باشد که حداکثر عملکرد در سال سوم خواهد بود و بعد از سال چهارم عملکرد آن کاهش می یابد. اگر هدف برداشت، بذر، باشد باید هنگام رسیدن بوته ها که رنگ کپسول خاکی رنگ شدند اقدام به برداشت سرشاخه ها و جداسازی بذر نمود.

خشک کردن

برای خشک کردن گیاه باید آن ها را به صورت دسته های مجزا در آورد و سپس بر روی طناب آویخت. یا این که سر شاخه ها را به صورت قشر نازکی بر روی سطح زمین در محل خشکی گستراند تا بدون فاسد شدن خشک شوند. اگر عمل خشک کردن با دقت و سرعت انجام شود، گل ها، رنگ زیبا و طعم خود را حفظ می کنند . خشک کردن صنعتی گل راعی در دمای حداکثر ۵۵ درجه و در تاریکی کامل انجام می شود. (حتی چند ساعت نور می تواند مقدار ماده شیمیایی فعال را کاهش دهد).

اثر زمان برداشت بر مقدار هایپریسین و اسانس گل راعی

بخش هوایی گل راعی حاوی مواد مؤثر ارزشمندی است که از آن ها در تهیه دارو های ضد افسردگی و درمان سوختگی استفاده می شود. هدف از انجام این تحقیق، تعیین تأثیر زمان برداشت گل راعی بر عملکرد بخش هوایی، میزان هایپریسین و اسانس موجود در بخش هوایی این گیاه بود. بیشترین مقدار هایپریسین (۳۲۹ میکروگرم در گرم وزن خشک) در مرحله

گلدهی کامل در مقایسه با مقدار آن در مرحله قبل از گلدهی و تشکیل میوه (به ترتیب ۲۲ و ۱۴۸ میکروگرم در گرم وزن خشک) در بخش هوایی گیاه ساخته و ذخیره شد. گیاه همچنین، در مرحله گلدهی کامل حاوی بیشترین مقدار اسانس (۰.۳۵ میلی لیتر در یکصد گرم وزن خشک) در مقایسه با قبل از گلدهی و تشکیل میوه (به ترتیب ۰.۱۲ و ۰.۱۸ میلی لیتر در یکصد گرم وزن خشک) بود. بنابراین، زمان مناسب برای برداشت بخش هوایی این گیاه به منظور کسب حداکثر هیپریسین و اسانس، مرحله گلدهی کامل است.

استانداردهای بذری

نوع میوه ی بذری از نوع فندقه و به شکل بیضی که درد و طرف نوک آن مشخص می باشد. رنگ بذر قهوه ای سیر است. برای سبز شدن بذور در زمین ابتدا باید بذرها در خزانه کشت کرد. در شرایط آزمایشگاه استفاده از بستر و دمای ۲۰ تا ۳۰ درجه ی سانتی گراد به مدت ۱۴ روز برای سبز شدن توصیه شده است.

ارزش غذایی

سرشاخه های علف چای محتوی تانن، فلاونوئید، هایپسیسین و گلو کوزید هایباز قبیل روتین، هیپرینو ویتامین پ می باشد. روغن گیاه را باخیساندن سر شاخه های گلدار در روغن زیتون یا آفتابگردان به دست می آورند. در بذرها مقدار

زیادی از نوعی تانن شبیه تانن چای، روتن، ویتامین ث و چندین ماده ی دیگر وجود دارد. مقدار تانندر گل ها بیشتر و در ساقه های جوان کمتر از برگ ها است.

اثرات تنش خشکی بر تغییرات هیپریسین گل راعی

خشکی به عنوان مهمترین عامل در تنش های محیطی محسوب می شود. در این بررسی اثرات تنش خشکی در تغییرات ماده موثر (هیپریسین) گل راعی در اثر اجرای تیمارهای آبیاری کامل و تنش خشکی ملایم و شدید مورد ارزیابی قرار گرفت. در این طرح که به صورت بلوک های کامل تصادفی در سه تکرار و در طی سال های ۱۳۷۵ تا ۷۸ اجرا شد، تیمارها شامل آبیاری کامل با ۰.۳- بار، تنش ملایم ۳- بار و تنش شدید ۱۵- بار به ترتیب معادل ۱۷.۴، ۱۱.۵ و ۸.۵ درصد وزنی آب نسبت به خاک خشک بودند. هیپریسین گل راعی در طی دو مرحله توسط دستگاه سوکسله با حلال های کلروفرم و متانول استخراج شد و با اسپکتروفتومتر ماورای بنفش اندازه گیری شد. نتایج حاکی از افزایش عملکرد سرشاخه گلدار، هیپریسین و عملکرد هیپریسین در اثر آبیاری کامل بود. تنش خشکی ملایم و شدید باعث کاهش عملکردهای کمی کیفی گل راعی گردید. برداشت اول سرشاخه های گلدار گل راعی نسبت به برداشت دوم به مراتب دارای عملکرد کمی و کیفی بیشتری بود ولی تفاوتی از این نظر در بین سال های آزمایش مشاهده نشد. درصد هیپریسین

همبستگی مثبت و معنی داری با تعداد گل در هر بوته و عملکرد هیپریسین دارای همبستگی بالا و معنی دار با ماده خشک سرشاخه، تعداد گل در هر بوته، ارتفاع گیاه و تعداد شاخه های گلدار داشت. گیاه دارویی گل راعی علیرغم مقاومت بسیار در مقابل تنش خشکی، در اثر کمبود آب عملکردهای کمی و کیفی پایینی تولید می کند. به نظر می رسد آبیاری کافی و به موقع، رشد کامل گیاه را به همراه داشته و با افزایش گلدهی، کیفیت گل راعی را نیز افزایش دهد.

مطالعه اثر تیمارهای مختلف جیبرلین، نور قرمز، خیساندن بذر و پیش تیمار سرمادهی بر پارامترهای جوانه زنی

گل راعی یکی از گیاهانی است که بذرهایی آن عمدتاً دارای دوره خواب می باشند. به منظور بررسی از اسید جیبرلیک، نور قرمز، تیمار پیش سرما و خیساندن بذر بر پارامترهای جوانه زنی گیاه دارویی گل راعی آزمایشی در سال ۸۶-۸۵ در آزمایشگاه های دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان و دانشگاه سیستان و بلوچستان انجام شد. در این بررسی از آزمایش فاکتوریل در قالب طرح پایه کامل تصادفی در سه تکرار استفاده شد. تیمارهای مورد استفاده شامل:

۱) $a_1=0$ ppm , $a_2=3$ ppm, $a_3=10$ ppm اسید جیبرلیک در سه سطح (۲،) r_1 و ۴ ساعت نوردهی $r_2=$ نور قرمز در دو سطح (۲) ساعت نوردهی = (۳) رطوبت یا خیساندن بذر در دو سطح (بذر خشک یا بدون خیساندن $w_1=$ و بذر خیسانده شده $w_2=$ ،) ۴ عامل دما (اعمال یا عدم اعمال تیمار پیش سرمادهی) در دو سطح (دمای محیط بدون اعمال تیمار پیش سرمادهی $t_1=$ و دمای محیط با اعمال تیمار پیش سرمادهی $r_2=$) بود. تعداد بذور در هر واحد آزمایشی ۵۰ عدد در نظر گرفته شد.

صفات مورد مطالعه در طی آزمایش شامل: طول ریشه چه، وزن خشک ریشه چه، مدت جوانه زنی، سرعت جوانه زنی، ضریب سرعت، MD یا میانگین روزانه جوانه زنی، MDG یا میانگین جوانه زنی روزانه و PV یا ارزش حداکثر بودند. نتایج نشان داد که اثر اسید جیبرلیک، نور قرمز، خیساندن بذر و اعمال تیمار پیش سرمادهی در گل راعی در تمام صفات MGD و سرعت جوانه زنی معنی دار بودند. اثرات متقابل تیمارهای فوق در گل راعی در اکثر موارد از نظر آماری معنی دار شدند. در کل به این نتیجه می رسیم که اعمال تیمار پیش سرما بر جوانه زنی گل راعی بی تاثیر و باعث کاهش جوانه زنی می شود و برای از بین بردن خواب بذر گل راعی تیمار گرمادهی موثر تر خواهد بود و تیمارهای دیگر بر این گیاه اثرات مثبتی خواهد داشت.

تأثیر کودهای آلی و شیمیایی و تراکم بر عملکرد و مواد موثر گل راعی

تغییرات ماده موثر گیاه دارویی گل راعی در سیستم های زراعی مختلف شیمیایی، آلی و مخلوط آن ها در تراکم های مختلف در سال ۱۳۷۸ در ایستگاه تحقیقات البرز کرج تعیین گردید. این آزمایش به صورت طرح کرت های خرد شده در قالب بلوک های کامل تصادفی در ۳ تکرار انجام شد. عامل اصلی را تراکم و عامل فرعی را کودهای مختلف تشکیل دادند. هیپریسین موجود در سرشاخه های گلدار حاصل از برداشت اول گیاه گل راعی با استفاده از دستگاه سوکسله استخراج و به روش اسپکتروفتومتر ماوراء بنفش (UV) اندازه گیری شد. کار استخراج هیپریسین در ۲ مرحله و با استفاده از کلروفرم و متانول صورت پذیرفت و مقادیر هیپریسین با استفاده از منحنی استاندارد تعیین گردید. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که سیستم های زراعی مخلوط آلی و شیمیایی و نیز کودهای آلی بیشترین میزان هیپریسین را به ترتیب برابر ۲۲۶۲ و ۲۱۹۷ قسمت در میلیون در برداشت اول تولید نمودند. همچنین عملکرد هیپریسین نیز در تیمارهای یاد شده به ترتیب با ۴۶۸۴ و ۴۵۳۴ گرم در هکتار نسبت به تیمار کود شیمیایی خالص و شاهد تفاوت معنی داری داشت که بیشترین این مقادیر در تراکم ۱۰ بوته در متر مربع به دست آمد. کلیه مقادیر هیپریسین، عملکرد، عملکرد هیپریسین و شاخص برداشت در برداشت اول تفاوت معنی داری نسبت به برداشت دوم از خود نشان دادند. بیشترین میانگین عملکرد هیپریسین در مجموع دو برداشت و در ازای مصرف کود مخلوط به ۸۰۹۴ گرم در هکتار بالغ گشت. به نظر

می رسد که جهت دستیابی به حداکثر عملکرد هیپریسین می توان از تراکم زیاد و برای افزایش کیفیت و میزان هیپریسین از تراکم کم استفاده نمود. همچنین مخلوط کودهای شیمیایی و آلی به دلیل ترکیب مناسب عناصر مورد نیاز این گیاه دارویی و بهبود کیفیت فیزیکی و بیولوژیکی خاک ضمن حفظ سلامت محصول قادر هستند بیشترین میزان عملکرد ماده موثر هیپریسین را تولید نمایند.

ترکیبهای شیمیایی گل راعی

وجود مواد عامله در برگ ها و سرشاخه های گلدار این گیاه اسانس روغنی فرآر و در حدود ۰/۵-۰/۷ درصد از یک نوع گلوکوزید به نام هایپرین (Hyperin) و یک ماده قرمز رنگ به نام هایپریسین بخصوص در تخم آن و هیپرفورین مشخص شده است. به علاوه مقدار قابل ملاحظه ای حدود ۱۲ درصد یک نوع تانن شبیه تانن چای در برگ های آن وجود دارد. در گزارش دیگر آمده اجزای عمده گیاه عبارتند از: ۰/۰۶-۰/۱۱ درصد اسانس روغنی فرآر، تانن، رزین و یک ماده رنگی به نام هایپریسین (۰/۴۶۶ درصد) به علاوه در گیاه روتین، چند گلوکزید، چند آلکالوئید، روغن ثابت، ویتامین C، پروویتامین A و مواد رنگی دیگر از

جمله یزودو هایپریسین (Pseudo hypericin)، کاروتنوئید، کلروفیل و یک ماده رنگی به رنگ قهوه‌ای مایل به قرمز می‌باشد. در برگ‌های گیاه حدود ۲ درصد روتین وجود دارد. در گل‌های آن ۰/۰۹۵ درصد روتین و ۰/۱ درصد کوئرستین وجود دارد. مقدار تانن در ساقه‌های جوان گیاه ۳/۸ درصد در برگ‌ها ۱۲/۴ درصد و در گل‌ها در حدود ۱۶ درصد می‌باشد. اثر فیزیولوژی گیاه مربوط به وجود اسانس، هایپریسین، کولین، تانن و نیکوتینیک اسید (Nicotinic acid) در آن است.

سایر ترکیبات شیمیایی آن پروتوهیپریسین، پروتوپسودوهیپریسین و ترکیب نادر سیکلو پسودوهیپریسین، فلاونوئیدهایی نظیر کامپفرول، کوئرستین، هیپروزید، ایزو کوئرستین، روتین، آمنتوفلاون، کاتیشن‌ها، بی فلاونوئیدها، از جمله هیپروزید، هیپرین، کورستین، ایزوکورستین و روتین، ادھیپرفورین، تانن‌ها، کافئیک، کلروژنیک، روغن‌های فرار مانند ژرانیول، میرسن، لیمونن، هیومیولن، کاریوفیلن، میریستیک، پالمیتیک، استئاریک، کارتنوئیدها، کولین و نیکوتین امید می‌باشد. و مقدار کمی پروسیانیدین، گزانتون‌ها، کارتنوئیدها و فنول‌های اسیدکربوکسیلیک از جمله کافئیک، کلروژنیک و فرولیک می‌باشد.

از بین ترکیبات فوق مهمترین آن‌ها هایپریسین و یزودوهیپریسین است که از ۰/۰۹۵ تا ۰/۴۶۶ درصد در برگ‌ها و تا ۰/۲۴ درصد در گل‌ها وجود دارند. گیاه و داروی‌های تهیه شده صنعتی از این گیاه بر حسب این دو ماده استاندارد می‌شوند. سایر ترکیبات عبارتند از:

a-mujene- a-pinen- sammene B-pomene – myrsen- a-terpenin- ocimene- y-terpinene- terpinene- B-curpinene-myrsen

تاریخچه

گفته می شود که گیاه گل راعی نام انگلیسی خود را از نام شوالیه های سنت جان گرفته است. گیاه هوفاریقون یا علف چای که در آمریکا به *St. John's wort* معروف است از دو هزار سال پیش تاکنون به عنوان گیاه شفابخش بخصوص برای تسریع التیام زخم ها به کار می رفته است، در قرن اول میلادی طبیعیدان معروف ایتالیایی به نام Pliny خیس کرده چای کوهی در شراب قرمز را برای درمان مارگزیدگی تجویز می کرد و پزشک یونانی Dioscorides این گیاه را در مصرف خارجی برای درمان سوختگی و در مصرف داخلی به عنوان مدر، محرک، درمان سیاتیک و تب های نوبه ای توصیه می کرد.

در قرن ۱۶ دانشمند گیاه درمان آن عصر به نام John Gerard چای کوهی را به عنوان با

ارزش ترین دارو ها برای درمان زخم های عمیق توصیه می کرد و در یادداشت هایش می نویسد: گیاه مدر است و بر ضد سنگ مثانه مفید می باشد.

اولین فارماکوپه لندن در سال ۱۶۱۸ توصیه می کند که اگر گل های نیم کوب علف چای را با روغنی مثلاً روغن زیتون مخلوط کرده و آن را مدت ۳ هفته در آفتاب بگذارند تنتور حاصل برایی درمان زخم ها مفید است و این روش معالجه زخم، طی چند قرن بر جو پزشکی انگلیس حاکم بوده است.

در قرن ۱۷ میلادی نیز گیاه درمان دیگر انگلیسی به نام Culpepper Nicholas در یادداشت هایش این گیاه را به عنوان تن ها داروی موثر برای درمان زخم نام برده و اشاره می کند که اگر آن را با شراب جوشانده و بخورند برای آسیب های داخلی مفید است و اگر آن را به صورت پماد درآوردند برای باز کردن انسدادها و کاهش ورم ها و بستن و به هم آوردن لبه زخم ها بسیار موثر است. مهاجران اولیه گیاه چای کوهی را با خود به امریکا وارد کرده و با تعجب مشاهده نمودند که بومیان سرخپوست امریکا قرن ها است که به طور مرسوم قبیله ای از نوعی از این گیاه که در امریکا می روید برای درمان همان مواردی که در اروپا معمول است، به کار می برند و به عنوان تونیک برای درمان اسهال، تب، نیش مارهای سمی و التیام زخم و ناراحتی های پوستی مصرف می کنند.

در قرن نوزدهم Dr Charles Millsbaugh پی به ارزش والای درمان این گیاه برده و برای زخم های سربازان در جنگ های آمریکا توصیه می نموده است.

در تمام دوران قرن نوزدهم که روش پزشکی هوموپاتی روش مرسوم و معمول در امریکا بوده است، کلیه هوموپات ها از این گیاه برای درمان زخم ها، آسم و نیش جانوران سمی، سیاتیک، اسهال و بواسیر و انواعی از اشکال فلج، دارو تهیه و تجویز می کردند و هوموپات های معاصر امریکا هم عیناً چای کوهی را برای همین موارد به کار می برند. پزشکان محقق و پیشاهنگ و مبتکر آمریکا در قرن نوزدهم نیز از این گیاه برای پیشگیری کزاز و درمان زخم ها و هیستریا در مورد ناراحتی و اختلالات عادت ماهیانه به سبب نیروی قاطع موثر آن روی سیستم اعصاب مرکزی و نخاع استفاده می کردند. اخیراً به علت این که در سال ۱۹۷۷ سازمان نظارت بر خوراک و دارو در آمریکا مصرف چای کوهی را غیر قابل اطمینان اعلام کرد، بین کارشناسان گیاه درمانی امریکا دودستگی ایجاد شده است.

زیرا برخی تحقیقات نشان می دهد که گاو هایی که مقدار زیادی از این گیاه را خورده اند پوست بدن آن ها در برابر تابش اشعه آفتاب حساس شده و تاول هایی ناشی از سوختگی در پوست ایجاد شده است و عده ای این عارضه را درمورد انسان به خصوص افرادی که دارای پوست حساس هستند نیز قابل تسری می دانند و این دسته از کارشناسان گیاه درمان آمریکا مصرف داخلی این گیاه را برای اشخاصی که دارای پوست حساس هستند توصیه نمی کنند ولی معتقدند برای بقیه اشخاص اشکالی ندارد، و در عین حال عده زیادی از کارشناسان گیاه درمانی معاصر آمریکا به این نظریه معتقد نیستند و

می گویند بیش از ۲۰۰۰ سال است که این گیاه در مصرف داخلی برای درمان بیماری ها در مورد افراد مختلف به کار رفته و عوارض خطرناکی نداشته است، بنابراین حالا نیز مصرف آن را برای انسان بدون اشکال می دانند و گیاه را به صورت مصرف خارجی برای درمان زخم ها و به صورت مصرف داخلی برای سیاتیک و ... مفید می دانند و توصیه می کنند.

موارد استفاده در طب سنتی

چای کوهی از نظر طب قدیم ایران گرم و خشک است. به عنوان ضد التهاب و ورم برونش ها و دستگاه تناسلی ادراری، درمان آسیب مجاری صفرا، التهاب مثانه، سرماخوردگی معمولی، ترش کردن، خونریزی، میگرن، سردرد، سیاتیک، زخم معده، ادرار آور، قاعده آور، ضد مالاریا، ضد شب ادراری، بطور موضعی جهت بریدگی و سوختگی، درمان زخم ها، عفونت های میکروبی و ویروسی استفاده می شود.

موارد استفاده در پزشکی نوین

گل راعی به لحاظ خواص اعجاب آورش به پادشاه گیاهان دارویی معروف شده است. این گیاه اثرات درمانی بسیاری دارد از جمله: ضد کرم معده و روده است و گرفتگی صدا را باز می‌کند. برای درمان مرض کزاز به کار رفته و اگر برگ آن را به صورت پودر روی زخم های عمیق بپاشید این نوع زخم ها را خوب می‌کند. چای کوهی درمان کننده بیماری مننژیت است، درد پشت و گردن و خشکی گردن را درمان می‌کند و ضد افسردگی است و بیشتر از ۲۵ تحقیق دوسوکور بروی ۱۷۵۷ نفر که دارای افسردگی خفیف تا متوسط بوده اند نشان داد که علف چای به صورت عصاره استاندارد در درمان آن‌ها بسیار رضایتبخش بوده است. در سال ۱۹۹۴ در آلمان معادل ۶۶ میلیون دوز روزانه از آن توسط پزشکان نسخه شده است.

این گیاه آرام بخش بوده و اشتها را باز می‌کند بنابراین می‌توان آن را به بچه ها و افراد مسن که اشتها ندارند تجویز کرد.

آترواسکلروز همواره فراوانترین دلیل مرگ و میر در کشورهای توسعه یافته است و آن عبارت از سخت شدن دیواره شریان و به دنبال آن کاهش الاستیسیته و باریک شدن راه عبور خون و نهایتاً کاهش جریان خون اندام های مهم بدن از

جمله قلب و مغز می باشد، امروزه طبق آخرین تحقیقات انجام شده گل راعی می تواند دارویی موثر برای درمان آن باشد. گیاه علف چای در درمان اختلالات عصبی، هیستری، صرع، حالات تشنجی، عدم تعادل عصبی، دردهای عصبی صورت، تسکین دردهای عصبی و به عنوان نشاط آور به کار می رود. خواص دیگر این گیاه عبارت از، نیرودهنده، قابض، هضم کننده، ضد نقرس، رماتیسم و اسپاسم های مزمن گوارشی بدن، صفرابر می باشد و در درمان بیماری های عفونی مانند سیفیلیس، سل، اسهال خونی، سیاه سرفه، مالاریا، عفونت مجاری ادرار، نزله، اختلال بیش فعالی با کمبود توجه (ADHD)، تقویت دستگاه تنفسی و رحمی، تب، انگل، رفع التهاب سرخرگ ها، برطرف کننده قولنج های کبدی و کلیوی،

زردی، نزله ششی، تپش قلب، بد رفتاری و بد خلقی، وسواس، سفتی پستان، خستگی، کمک به ترک دخانیات، فیبرومیالژیا، سرطان، کم خونی، هیپاتیت C، ایدز درد مورد استفاده قرار می گیرد از جمله موارد دیگر مصرف این گیاه درمان، برص و نیش حشرات خزنده ذکر شده است.

تحقیقات امروزی نشان می دهد که مصرف عصاره خاص علف چای به میزان ۳۰۰ میلی گرم یک یا دو بار در روز به مدت ۳ ماه به ترک سیگار کمک می کند.

تاثیر این گیاه در فعالیت های مغزی بسیار رضایت بخش بوده و این موضوع با آزمایشات الکتروآنسفالوگراف و به روش دوسوکور ثابت شده است.

درمان کننده ناراحتی های ریوی، سرطان معده، تب خال، شب ادراری کودکان، بهبود علائم اضطراب، کاهش تمایل جنسی، بی خوابی، اختلال عاطفی فصلی و ناراحتی های زنانه بوده و در کاهش وزن موثر است.

اثرات ضد میکروب و ویروس: عصاره گیاه علف چای دارای اثرات ضد میکروب و ویروس قوی بر روی بسیاری از میکرو ارگانیسم های با اهمیت و بیماری زا است. مطالعاتی که تاکنون انجام شده نشان می دهد که بر ضد ویروس آنفلونزا تیپ های A و B، ویروس تبخال نوع ۱ و ۲، ویروس وزی کولیا استوماتیتیس و ویروس ایدز (HIV) دارای اثرات قوی است. همچنین بر ضد هر دو نوع

میکروب های گرام منفی و مثبت از جمله استافیلوکوک اورئوس، استرپتوکوک موتانس، پروتئوس ولگاریس، اشرشیاکلی و پزدموناس آئروژنیوزا تاثیر قوی دارد.

محصولات بسیار متنوعی از جمله چای، عصاره ی روان، تنتور، قرص، دراژه، کپسول، قطره، پماد و لوسیون از این گیاه تهیه شده است. معالاج کویدگی پوست، خون مردگی، دررفتگی، احساس بی ارزشی، خونسردی و بی احساسی است. به عنوان ضد التهاب، نفخ (باد کردن) و ورم برونش ها و دستگاه تناسلی ادراری، درمان آسیب مجاری صفرا، التهاب مثانه، ترش کردن، زخم معده و به طور موضعی جهت رفع عفونت های میکروبی و ویروسی استفاده می شود.

محلل و خشک کننده بوده و گرفتگی ها را باز می کند و اخلاط و لزجی ها را از هم می پاشد. خوردن آن برای کزاز و باز کردن گرفتگی های معده و کبد نافع است و مسهل صغیر می باشد. اگر دم کرده برگ آن با سرکه رقیق و یا مستقیماً عصاره برگ آن مرتباً ۴۰ روز خورده شود برای رفع درد ناحیه سرین و سیاتیک و نقرس مفید است. اگر تخم گیاه هر روز ۲ تا ۳ گرم با عسل مخلوط و خورده شود برای سیاتیک بسیار نافع است. ضماد برگ آن برای پاک کردن و التیام زخم ها و جراحات های شدید و وخیم و سوختگی آتش پیشگیری از بروز تاول و تسکین

سوزش، مفید است. پاشیدن گرد برگ برای پاک کردن زخم های متعفن بسیار موثر است (برای التیام زخم پس از شست و شوی زخم با آب و صابون برگ ها و گل های تازه له شده گیاه را روی زخم بگذارید). دم کرده آن برای میگرن و سردردهای عصبی و تاخیر در عادت ماهیانه زنان جوان، آسم مرطوب، صرع، هیستری و تسکین اعصاب مفید است. مقدار خوراک تا ۴ گرم است که به صورت گرد مستقل و یا به صورت دم کرده یا جوشانده استفاده می شود. دم کرده یا جوشانده: ۱۰-۴۰ گرم برگ و گل در ۱۰۰۰ گرم آب می جوشانند یا دم می کنند به طوری که در هر فنجان که خورده می شود ۱-۴ گرم حداکثر از جرم برگ یا گل داشته باشد. دم کرده ۲ گرم از هر یک از هوفاریقون، آویشن و بومادران برای هر یک، یک فنجان آب جوش برای رفع بی اختیاری ادرار نافع است. در نقطه های روشن برگ غده هایی وجود دارد که مملو از

شیره قرمز رنگ مایل به قهوه ای است که در اروپا از این شیره به عنوان موثرترین دارو برای مالیدن به محل هایی از بدن که پوست آن کنده شده است استفاده می کنند.

اگر مشکوک به خون ریزی مغزی هستید و یا احتمال خونریزی مغزی وجود دارد حتما از این دارو استفاده کنید. ضعف جنسی، فلج، کم خونی و سیاه سرفه را درمان می کند. گرفتگی صدا را باز کرده و خلط آور است. برای درد دنبالچه بهترین دارو است.

مالیدن روغن علف چای برای رفع تشنج مفید است و در استعمال خارجی در زخم ها، جراحی ها، ورم ها، برای تسکین درد روماتیسم و درد شکم نوزادان و به صورت روغن،

برای آفتاب زدگی و روغن زیبایی برای پوست مصرف می شود. این روغن به نام St.johns wort oil معروف است. دم کرده آن در موارد کم اشتها، اسهال ساده، قولنج کبدی و کلیوی، زردی، سنگ کلیه و کم خونی دختران جوان مصرف می شود. محققان دانشگاه نیویورک به فعالیت قابل ملاحظه این گیاه بر ضد گروهی از ویروس ها شامل HIV که عامل ایجاد سندرم های نارسایی سیستم دفاع بدن (AIDS) پی بردند. ماده شیمیایی فعال هایپریسین بر ضد ویروس ایدز اثر می گذارد. گیاه با سمیت کم، آثار قابل ملاحظه ای بر ضد ویروس هایی مشابه HIV دارد. تزریق عصاره گیاه به موش هایی که ویروس لوکمیما به آن ها تزریق شده بود، صد درصد از بروز بیماری در آن ها جلوگیری کرد. از راه دهان هم همین تاثیر را دارد. پژوهش ها نشان می دهد که عصاره گیاه از سد خونی مغزی عبور می کند که این خاصیت برای درمان ایدز بسیار مهم

است زیرا ویروس ایدز اغلب به مغز حمله می کند. در بیماران مبتلا به ایدز آثار مثبتی بر ضد ویروس ایدز نشان داده و بیماران بهبودی محسوس یافته اند و فعالیت سیستم دفاعی آن ها محسوساً افزایش یافته، وزن آن ها زیاد شد، اشتها بهتر شده و انرژی بیشتری یافته اند. معمولاً به بیماران مبتلا برای آزمایش خود گیاه داده نمی شود بلکه از عصاره گیاه که عیار آن استاندارد شده باشد داده می شود. هوفاریقون دارای مقدار زیادی مواد شیمیایی فعال بنام **Flavonoids** با ظرفیت ایجاد تعادل در سیستم دفاعی بدن می باشد. و در عین حال در گیاه ماده شیمیایی فعال دیگری به نام هایپریسین وجود دارد که دارای فعالیت ضد ویروسی و ضد افسردگی است. تحقیقات دیگری آثار ضد باکتری و ضد قارچ و ضد التهاب را تأیید می کند. ماده هایپریسین و سایر مواد آنتی بیوتیک موجود در اسانس روغنی قرمز رنگ گیاه و مواد

شیمیایی **Flavonoids** موجود در گیاه ظرفیت گیاه را برای تحریک و تقویت سیستم دفاعی بدن افزایش داد و برای کاهش التهاب زخم کمک بسیار موثر می کند و مدت التیام زخم و سوختگی را خیلی کوتاه می کند و جای زخم نیز کمتر باقی می ماند. دم کرده برای افسردگی و تحریک سیستم دفاعی بدن: ۱-۲ قاشق مربا خوری سرپر گیاه خشک در یک پیمانه (۲۲۰ گرم) آب جوش به مدت ۱۰-۱۵ دقیقه خیس کرده و تا ۳ پیمانه در روز میل شود. طعم آن کمی شیرین و سپس تلخ و قابض است.

دانشمندان مدتی است که روی اثر چای کوهی بر روی سرطان خون تحقیقات دامنه داری را شروع کرده اند و به نتایج درخشانی دست یافته اند.

کرم تهیه شده از سرشاخه گلدار گل راعی برای دردهای عصبی، کشش شدید عضلات و گرفتگی آن ها به کار می رود و می توان آن را به عنوان بندآورنده خون در خراشیدگی و له شدگی زخم به کار برد. روغن دمکرده این گل در التهابات عضلات و مفاصل مانند آرنج تنیس بازان به کار می رود.

برای معالجه تب های نوبه (مالاریا)، قطع حالت قاعدگی در زنان جوان، تاخیر وقوع قاعدگی، اختلالات مختلف قاعدگی، ترشحات مهبل (رحم زنان) و... بکار می برند.

درد رفع سنگ کلیه، آغاز بیماری سل، آسم مرطوب، کم خونی دختران جوان و تکان خوردن عضوی از بدن مثل پریدن پلک چشم یا جهیدن رگ دردهای عصبی صورت، بواسیر (ورم دردناک رگهای مقعد که گاهی از آن خون می آید بیشتر به واسطه یبوست مزمن یا نشستن زیاد به خصوص نشستن سر پا تولید می شود) موثر است. یکی از دانشمندان به نام دوپویس از آن نتایج مطلوب در رفع آب آوردن بعضی از موارد انساج به دست آورده بود.

اعضای این گیاه سبب کاهش درد به علت به وجود آمدن نوعی بی حسی موضعی در محل سوختگی می شود. به علاوه به کار بردن آن موجب می شود که التهاب تسکین یافته از چرکین شدن و به وجود آمدن مایع تاول مانند در زیر پوست محل سوختگی جلوگیری به عمل آمده و تدریجاً موجبات پیدایش پوست تازه در محل آسیب دیده فراهم گردد . کانت و عده ای دیگر، مصرف آن را به صورت مالیدن بر روی عضو، در رفع ناراحتی های رماتیسم (درد مفاصل، بیماری درد مفصل که استخوان ها و اعصاب خصوصاً مفاصل دست و پا درد می گیرد و انسان نمی تواند راه برود) و نقرس (ورم و آماس و درد شدید که در پا و بند انگشتان به خصوص دست پا بروز می کند بیشتر در مردهایی که سنشان از ۶۰ گذشته باشد پیدا می شود این بیماری غالباً در اثر پرخوری و حرکت نکردن و اختلال عمل کبد و جمع شدن املاح در مفصل انگشت پا تولید می گردد)، توصیه نموده اند. در اروپا نانوائی ها این گیاه را خوب می شناسند زیرا کمی از آن را به خمیر اضافه می کنند که نان را بهتر و خوش طعم تر می کند.

بهداشت پوست

اثر قابض و ضد عفونی کننده این گیاه موجب گردیده که از آن در درمان عوارض پوست های چرب استفاده به عمل آید.

معمولاً اگر پوست صورت چرب باشد، پس از پاک کردن از مواد آرایشی، بقایای آن ها در منافذ پوست که حالت باز شده دارند، باقی مانده و آن ها را مسدود می کند. برای نظافت کامل این گونه پوست ها، جوشانده ۵۰ گرم سرشاخه گلدار گیاه را در یک لیتر آب تهیه کرده بر روی پوست اثر می دهند و آن را پاک می کنند. جوشانده مذکور از پیدایش چین در پوست جلوگیری بعمل می آورد و باعث طراوت و شادابی آن می شود.

داروهای آسم و ضدسرماخوردگی و حساسیت استفاده می کنند نمی توانند چای کوهی مصرف کنند خاصیت این گیاه در درمان افسردگی به اثبات رسیده و مکانیزم اثر ضد افسردگی آن از طریق مهار آنزیمی است.

طریقه درمان التیام زخم ها و بریدگی ها، تسکین سوختگی

۱. ۲۵ گرم سرشاخه گلدار علف چای خشک را در ۲ لیوان آب جوشانیده و پس از صاف کردن بر محل مورد نظر بمالید و پانسمان کنید.

۲. ۲ لیوان از سرشاخه های گلدار علف چای تازه را در نیم لیتر روغن زیتون (روغن کرچک یا روغن کنجد) که قبلاً گرم شده مدتی خیس نمایید تا مواد موثره گیاه وارد روغن شود سپس آن را صاف نموده و در محل بمالید.

۳. پس از آن که محل زخم را با آب و صابون کاملاً تمییز نمودید برگ ها و سرشاخه های گلدار گیاه را له کرده و به صورت ضماد بر روی محل بمالید. کمپرس به کار می رود.

مکانیسم اثر این گیاه در درمان افسردگی

وجود آنزیم مونو آمینو اکسیداز سبب تجزیه هورمون های آدرنالین و نور آدرنالین در محل سیناپس های عصبی می شود. تجزیه هورمون های مذکور سبب ایجاد افسردگی در افراد می شود. هیپرسیپین سبب مهار این آنزیم می شود و به این وسیله افسردگی را درمان می کند. در اکثر مراجع علمی معتبر اثر ضد افسردگی این گیاه مورد تأیید قرار گرفته است. تحقیقات نشان می دهد که ماده شیمیایی هایپرسیپین موجود در گل راعی ممکن است در ابعاد فعالیت ماده های به نام مونو آمین اکساید دخالت کرده و آن را به مهار کننده های آن تبدیل کند.

مونو آمین اکساید گروه مهمی از داروهای ضد افسردگی می باشند. در یک پژوهش کوچک در آلمان که پانزده نفر زن به منظور درمان افسردگی تحت معالجه قرار گرفته اند، پس این که به آن ها گل راعی داده شد به طور محسوس بهبود یافتند، اشتها ی آنها زیاد شد، به زندگی بسیار علاقه مند شدند، اعتماد به نفس خود را باز یافتند و خواب آنها خوب شد. اما باید توجه داشت که این گیاه درمان فوری برای افسردگی نیست و شاید ۲-۳ ماه طول بکشد.

گل راعی برای درمان ایدز

از اوایل دهه ۹۰ آزمایشات بالینی در خصوص تاثیر هایپرسیپین در درمان بیماری های ایجاد شده توسط ویروس ها صورت پذیرفت و در نتیجه از این گیاه به عنوان یک کاندیدای مناسب برای کنترل بیماری ایدز یاد شده است .

آزمایشات در این زمینه نشان می‌دهد که گیاه با سمیت کم، آثار قابل ملاحظه‌ای بر ضد ویروس‌های مشابه ایدز دارد. در این آزمایش ابتدا موش‌های آزمایشگاهی با ویروس‌هایی که ایجاد بیماری لوکیما می‌کنند تزریق شده و سپس یک تزریق از عصاره گل‌راعی انجام شد و این تزریق صددرصد از بروز بیماری در موش جلوگیری کرد. همچنین در آزمایش‌هایی که عصاره از راه دهان به موش داده شد نیز همین آثار جالب دیده شد. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که عصاره گیاه از سد خونی مغز عبور می‌کند که این خاصیت برای درمان ایدز بسیار مهم است. زیرا ویروس ایدز اغلب به مغز حمله می‌کند.

این روش بر روی انسان‌های مبتلا به ایدز نیز استفاده شده است و نتایج اولیه پژوهش‌ها که در نشریه اخبار درمان ایدز منتشر شده نشان می‌دهد که تا به حال آثار مثبتی بر ضد ویروس ایدز دیده شده و بیماران بهبودی محسوسی یافته‌اند، به این معنی که فعالیت سیستم دفاعی آن‌ها افزایش یافته، وزن آن‌ها زیاد شده و انرژی بیشتری یافته‌اند.

بررسی تاثیر گل‌راعی در درمان سندرم پیش از قاعدگی

در تحقیقی که بر روی ۷۰ نفر از دانشجویان دانشگاه تهران که مبتلا به سندرم پیش از قاعدگی بودند انجام شد، شرکت‌کنندگان برای دو سیکل متوالی فرم ثبت وضعیت روزانه را تکمیل کردند و پس از تأیید سلامت جسمی و

روانی به طور تصادفی به دو گروه ۳۵ نفری تقسیم شدند و به مدت دو سیکل متوالی با ۳۰ قطره هایپیران دو بار در روز حداقل هفت روز قبل از قاعدگی تحت درمان قرار گرفتند. میزان کاهش شدت علائم سندرم پیش از قاعدگی بعد از مصرف هایپیران ۴۶/۴۵ درصد بود.

داروی گیاهی هایپریکوم پرفوراتوم دارویی موثروبا عوارض کم در درمان انزال زودرس است

انزال زودرس شایع ترین اختلال عملکرد جنسی مردان می باشد و تلاش برای تهیه داروهای موثر و با عوارض کمتر برای آن ادامه دارد.

در یک مطالعه کارآزمایی بالینی شاهددار تصادفی شده دوسوکور، پنجاه نفر از افرادی که در مدت فروردین تا اسفند ماه سال ۱۳۸۶ با تشخیص انزال زودرس به درمانگاه ارولوژی مرکز درمانی رازی رشت مراجعه کرده بودند وارد مطالعه شدند و به روش راندوم بلاک در دو گروه قرار گرفتند که در یک گروه دارونما و در گروه دیگر داروی گیاهی هایپریکوم پرفوراتوم به صورت قرص های حاوی ۱۶۰ میکروگرم ماده موثره هایپریسین تجویز شد. بیماران فاصله زمانی از شروع دخول تا انزال (Intra vaginal latency time: IVLT) قبل و پس از درمان را ثبت کرده و پرسشنامه IIEF-15 International

(Index of Erectile Function) را قبل و بعد از درمان تکمیل کردند. تجزیه و تحلیل نهایی با آزمون های کای دو وتی زوج و با برنامه نرم افزاری SPSS-10 انجام شد.

پس از ۴ هفته درمان، میانگین زمان IVLT در گروه دارو از 1.17 به 5.8 دقیقه و در گروه دارونما از 1.12 به 1.65 دقیقه رسید که این اختلاف از نظر آماری معنی دار بود ($P<0.001$). همچنین از نظر رضایت مندی جنسی بیماران که با پرسشنامه IIEF-15 اندازه گیری شد بین دو گروه تفاوت آماری معنی دار بود ($P<0.001$). عوارض منجر به قطع دارو در ۳ نفر (14%) بروز کرد که با قطع دارو برطرف شد. به نظر می رسد داروی گیاهی هایپریکوم پرفوراتوم دارویی موثر و با عوارض کم در درمان انزال زودرس باشد.

سایر تحقیقات جدید علمی بر روی گیاه علف چای اثرات ضد التهابی، ضد دردی، سمیت حاد و تعیین مقدارهای پیریسین در گیاه علف چای

مطالعه به صورت تجربی و (مداخله ای) انجام و با استفاده از حلال متانول و دستگاه سوکسله از گیاه عصاره گیری و سپس عصاره فوق کاملا خشک گردید. جهت بررسی اثر ضد التهابی عصاره از روش ادم ایجاد شده در پای Rat با استفاده از کاراژینان و جهت مطالعه اثر ضد دردی از روش های آزمون فرمالین، صفحه داغ (Hot plate) و آزمون

رایتینگ (Writhing) استفاده گردید. برای بررسی هماهنگی حرکتی آزمون روتارود (Rotarod) به کار گرفته شد. سمیت حاد (LD50) عصاره با روش پروبیت و میزان هایپرپرسن تام مطلق روش فارماکوپه تعیین گردید. جهت آنالیز داده ها از آنالیز واریانس و بدنبال آن آزمون Student-Newman-Keuls با $p < 0.05$ استفاده شد. نتایج حاصل می تواند گیاه فوق را با اثرات ضد التهاب و ضد درد معرفی نماید.

اثر عصاره علف چای بر حاملگی موش های نژاد Balb/C

تحقیق حاضر با هدف بررسی اثر عصاره گیاه علف چای (Hypericum Perforatum) بر سقط جنین و نقش اثرات ناهنجاری زایی احتمالی آن بر جنین های موش کوچک آزمایشگاهی نژاد Balb/C به خصوص اثر آن بر سیستم عصبی در حال تکوین و مغز جنین و نیز بر تخمدان و رحم مادر حامله صورت گرفت. به موش های حامله نژاد Balb/C میزان 1.457 g/kg (میزان تقریبی مصرف خوراکی انسان در روز) عصاره خشک شده گیاه در آب، به مدت ۷ روز (از زمان مشاهده درپوش واژنی به عنوان روز صفر حاملگی تا روز هفتم)، روزی یک بار خورانده شد. سپس جنین های تجربی در روز ۱۵ حاملگی از رحم خارج گردیدند و با جنین های ۱۵ روزه کنترل مقایسه شدند. در این مطالعه از دو گروه کنترل (تجویز placebo و بدون تجویز هیچ دارویی) استفاده شد. کلیه جنین های تجربی و کنترل از نظر ویژگی های ریخت شناختی خارجی و داخلی و میزان بقا مورد مطالعه قرار گرفتند.

یافته ها: در کلیه تجربیات، هیچگونه ناهنجاری خارجی یا داخلی مشخصی در جنین ها و یا در رحم و تخمدان مادر حامله مشاهده نشد. از کلیه پارامترهای مورد بررسی فقط از نظر تعداد سلول های جسم زرد و اندازه آن ها و نیز تعداد فولیکول های آتروفیه شده در تخمدان نمونه های تجربی تغییر معنی داری نسبت به کنترل مشاهده شد. به علاوه آنالیز هورمونی سرم خون مادران افزایش معنی دار FSH و LH و کاهش معنی دار میزان هورمون پروژسترون را در نمونه های تجربی در مقایسه با نمونه های کنترل نشان داد.

با توجه به مشاهدات فوق، می توان نتیجه گرفت استفاده از عصاره گیاه علف چای در دوران بارداری توسط مادر حامله موجب بروز ناهنجاری در جنین ها و تغییر در رشد و نمو آن ها نمی گردد و کاهش میزان پروژسترون در محدوده های حداقل نیاز برای حفظ بارداری قرار دارد.

اثر عصاره علف چای (perforatum Hypericum) بر حاملگی موش های نژاد Balb/C

این تحقیق با هدف بررسی اثر عصاره گیاه علف چای بر سقط جنین و نقش اثرات ناهنجاری زایی احتمالی آن بر جنین های موش کوچک آزمایشگاهی نژاد Balb/C بخصوص اثر آن بر سیستم عصبی در حال تکوین و مغز جنین و نیز بر تخمدان و رحم مادر حامله صورت گرفت.

به موش های حامله نژاد Balb/C میزان 1.457 g/kg (میزان تقریبی مصرف خوراکی انسان در روز) عصاره خشک شده گیاه در آب، به مدت ۷ روز (از زمان مشاهده درپوش واژنی به عنوان روز صفر حاملگی تا روز هفتم)، روزی یک بار خورنده شد. سپس جنین های تجربی در روز ۱۵ حاملگی از رحم خارج گردیدند و با جنین های ۱۵ روزه کنترل مقایسه شدند. در این مطالعه از دو گروه کنترل (تجویز placebo و بدون تجویز هیچ دارویی) استفاده شد. کلیه جنین های تجربی و کنترل از نظر ویژگی های ریخت شناختی خارجی و داخلی و میزان بقا مورد مطالعه قرار گرفتند.

در کلیه تجربیات، هیچگونه ناهنجاری خارجی یا داخلی مشخصی در جنین ها و یا در رحم و تخمدان مادر حامله مشاهده نشد. از کلیه پارامتر های مورد بررسی فقط از نظر تعداد سلول های جسم زرد و اندازه آن ها و نیز تعداد فولیکول های آتروفیه شده در تخمدان نمونه های تجربی تغییر معنی داری نسبت به کنترل مشاهده شد. به علاوه آنالیز هورمونی سرم خون مادران افزایش معنی دار FSH و LH و کاهش معنی دار میزان هورمون پروژسترون را در نمونه های تجربی در مقایسه با نمونه های کنترل نشان داد.

با توجه به مشاهدات فوق، می توان نتیجه گرفت استفاده از عصاره گیاه علف چای در دوران بارداری توسط مادر حامله موجب بروز ناهنجاری در جنین ها و تغییر در رشد و نمو آن ها نمی گردد و کاهش میزان پروژسترون در محدوده های حداقل نیاز برای حفظ بارداری قرار دارد.

بررسی اثر ضد تشنجی سر شاخه های علف چای در موش

در این مطالعه، اثرات ضد تشنجی عصاره های آبی و الکلی سر شاخه های علف چای مورد بررسی قرار گرفته است. برای این منظور از دو روش آزمون تشنجی پنتیلین تترازول و الکتروشوک به ترتیب به عنوان مدل های تجربی ایجاد صرع کوچک و بزرگ در موش استفاده شد. در آزمون پنتیلین تترازول، تزریق داخل صفاقی عصاره های آبی (۰.۴-۱ گرم بر کیلوگرم) و الکلی (۱ گرم بر کیلوگرم) علف چای موجب افزایش زمان شروع تشنج و درصد محافظت از مرگ و میر گردید. در آزمون الکتروشوک این گیاه نتوانست مدت زمان تشنج را کاهش دهد. در آزمون پنتیلین تترازول، (۱-۱۰ mg/kg,i.p) L-NAME باعث مهار طولانی کردن زمان شروع تشنج شد. نتایج این تحقیق نشان میدهد که عصاره های آبی و الکل سر شاخه های علف چای می تواند در صرع کوچک کارایی داشته باشد. احتمالاً قسمتی از اثر ضد تشنجی عصاره های آبی و الکلی این گیاه از طریق مسیر نیتریک اکساید صورت میگیرد.

بررسی تاثیر قطره گیاه گل راعی در پیشگیری حملات سردرد میگرنی و مقایسه آن با آمی تریپتیلین و پروپرانولول

نظر بر شیوع سردردهای میگرنی و مشکلات فراوان ناشی از آن تصمیم گرفتیم در مورد درمانهای قابل دسترس بررسی به عمل آوریم که در این میان هایپریکوم را با توجه به کاربرد شایع آن در درمان میگرن در کشورمان و عدم وجود بررسی و تحقیق ثبت شده درباره آن تحت بررسی قرار داده و اثرات آن را با آمی تریپتیلین و پروپرانولول مقایسه کردیم.

از مراجعین با شکایت سردرد بر اساس کریتریای IHS× بیماران میگرنی تشخیص داده می شد و در صورت وجود اندیکاسیون، تحت درمان پیشگیری با هایپریکوم یا آمی تریپتیلین یا پروپرانولول به طور راندوم قرار می گرفتند و جواب به درمان از نظر کاهش دفعات و مدت و شدت حملات میگرنی به صورت ماهانه در سه نوبت متوالی بررسی می شد. از کل مراجعین با شکایت سردرد، ۱۸۱ نفر میگرن تشخیص داده شد که از بین آن ها تن ها ۹۶ نفر در درمان پیشگیری میگرن همکاری کردند.

هایپریکوم در درجه اول در کاهش مدت و شدت حملات میگرنی موثر بوده (۸۵.۷٪) و در مراتب بعدی سبب کاهش دفعات سردرد (۷۱.۴٪) می شود آمی تریپتیلین از نظر کاهش دفعات سردرد در ۹۱.۷٪ و از نظر مدت و شدت سردرد در

۱۰۰٪ بیماران موثر بوده است پروپرانولول در کاهش دفعات سردرد در ۱۰۰٪ و در کاهش مدت و شدت حملات سردرد در ۸۰٪ بیماران تاثیر داشته است.

طریقه های مصرف

چای : چای کیسه ای (تی بگ) تهیه شده از آن اصولاً ۲ گرمی بوده که در یک لیوان آب تهیه می گردد و تا ۳ بار در روز می تواند مورد استفاده قرار گیرد.

گل خشک : به مقدار ۲ تا ۴ گرم به صورت دمکرده یا جوشانده تا ۳ بار در روز (جمعاً ۶ تا ۱۲ گرم در روز) می تواند مصرف گردد.

تنتور : ۳ تا ۶ میلی لیتر تا سه بار در روز (جمعاً ۹ تا ۱۸ میلی لیتر در روز) توصیه می گردد.

عصاره روان : ۱ تا ۲ میلی لیتر تا سه بار در روز (جمعاً ۳ تا ۶ میلی لیتر در روز) توصیه می گردد.

قطره : در صورتی که از نوع استاندارد که حاوی ۳/۰ درصد هیپریسین است استفاده شود، ۳ قطره تا سه نوبت در روز (جمعاً ۹۰ قطره در روز) مصرف می گردد.

مصرف دارویی:

ضد تشنج، صرع، ضد راه رفتن در خواب، ضد هیستری، ضد میگرن.

مقدار مصرف:

۷-۱۵ گرم گیاه خشک یا تازه را در ۲ لیوان آب جوش دم کرده قبل از غذا ۱ استکان با کمی قند تناول

نمائید. (کودکان به نسبت سنشان کمتر)

مصرف دارویی: درمان قولنج کبدی، یرقان

مقدار مصرف:

۷ گرم گیاه خشک علف چای را در ۱ لیوان آب جوش دم کرده، قبل از هر غذا ۱ استکان با کمی شکر میل نمائید و تا

بهبودی کامل ادامه دهید.

مصرف دارویی: درمان کم خونی دختران جوان که باعث تأخیر در قاعدگی می شود.

مقدار مصرف:

صبح، ظهر و شب هر دفعه نصف قاشق غذاخوری از گیاه را در ۱ استکان آب جوش دم کرده و با کمی شکر تناول نمائید.

مصرف دارویی: درمان بی اختیاری ادرار

مقدار مصرف:

۱.۵ قاشق غذاخوری از گیاه را در ۱ لیوان آب جوش دم کرده و صبح، ظهر و شب هر وعده یک استکان با کمی شکر تناول نمائید.

مصرف دارویی: تقویت رحم، رفع ترشحات زنانگی
مقدار مصرف:

۱. صبح، ظهر و شب هر دفعه ۵-۷ گرم از گیاه تازه یا خشک را در یک لیوان آب جوش دم کرده، هر دفعه ۱ استکان با کمی شکر تناول نمائید و تا حصول بهبودی ادامه دهید.

۲. یک مشت از گیاه را در ۱ لیوان آب جوشانیده با حاصل صاف کرده آن خود را شستشو دهید.
مصرف دارویی: خاصیت ضد عفونی کنندگی و نگهداری از پوست های چرب
مقدار مصرف:

۱۵ گرم سرشاخه گلدار گیاه را در یک لیتر آب بجوشانید و روی پوست صورت بگذارید. این محلول با ظهور چین و چروک نیز مبارزه می کند.

مصرف دارویی: تنگی نفس

مقدار مصرف: ۲۰ گرم سرشاخه گلدار را در یک لیتر آب جوش دم کرده، صاف نموده و با کمی شکر میل نمائید.
مصرف دارویی: زخم معده

مقدار مصرف:

علف چای را همراه شیرین بیان کوبیده و هر بار ۱ قاشق غذاخوری با ۲۵۰ سی سی آب جوشانده و به مدت ۱۵ روز، روزی ۱ بار مصرف کنید.

مصرف دارویی: مقوی اعصاب

مقدار مصرف:

۲-۴ گرم از گیاه را دم کرده و میل نمائید.

مصرف دارویی: ضد دردهای قاعدگی

مقدار مصرف:

۲-۴ گرم از گیاه را به صورت دم کرده استفاده نمائید.

مصرف دارویی: خون مردگی

مقدار مصرف:

برگ های تازه و غنچه های علف چای را خرد کرده و داخل شیشه ریخته و به آن روغن گیاهی مانند آفتابگردان یا روغن ذرت اضافه نمائید و به مدت ۳ هفته آن را در جای گرم نگه دارید. روزی ۳ بار روی محل خون مردگی بمالید. طرز تهیه دم کرده علف چای:

۱۵-۳۰ گرم از گیاه در ۱۰۰۰
به مقدار ۱ استکان قبل از غذا مصرف شود.

طرز تهیه تنطور:

۱. تنطور را به نسبت یک پنجم در الکل تهیه می نمایند، گیاه باید به مدت ۱۰ روز در الکل بماند.

۲. به نسبت ۱ به ۱۰ در الکل ۴۵٪ تهیه کرده و به میزان ۳ بار در روز مصرف نمائید.

اشکال دارویی موجود:

قرص، کپسول، قطره و تنتور که خوراکی می باشند و ژل، پماد، کمپرس و روغن که اشکال موضعی آن هستند.

دارو های تهیه شده از گل راعی

۱- قرص پرفوران Perforan coated tablet

قرص روکش دار که هر قرص حاوی حدود ۱۶۰ میلی گرم عصاره خشک گیاه علف چای یا هوفاریقون و معادل ۳۰۰ میکرو گرم هایپریسین می باشد.

مقدار مصرف ونحوه استعمال:

روزی سه مرتبه هر بار یک قرص با یک لیوان آب میل شود.

۲- قطره هایپیران :

این فرآورده از عصاره هیدرو الکلی گیاه علف چای به دست می آید و به شکل قطره در دارو خانه ها موجود است .

۳- پماد و کرم هیپیریکوم پرفوراتوم :

عصاره گیاه گل راعی از سرشاخه گل خشک شده و پودر شده و با استفاده از دستگاه سوکسله و حلال متانول تهیه می شود. این پماد دارای اثر ضد التهاب و التیام بخش است.

۴- هایپر فورات :

اثر هایپرسین تغلیظ شده در دی کلرو متان و متانول در کاهش زخم معده تجربی حاصل از استیل سالیسیلیک اسید و اتیل الکل ۹۶ درجه در معده است.

گونه های دیگر این تیره که دارای خواص دارویی هستند

۱- گل راعی درختچه ای یا متامتی **H.Androsaemum**:

میوه آن مدر و مسهل است و سرشاخه هایش در درمان هیستری، بیماری های کلیه و مثانه و سختی قاعدگی به کار رفته و هضم کننده، مقوی معده، اشتها آور و کرم کش می باشد. در استعمال خارجی دارای اثر التیام دهنده زخم ها، جراحات ها و از بین برنده زگیل می باشد. ضماد برگ این گیاه به منظور معالجه سوختگی ها، بند آوردن خون ریزی و التیام زخم استفاده می شود. گفته می شود که در همان مواردی که علف چای مصرف می شود، از این گیاه نیز استفاده می شود.

۲- گل راعی صخره زی، گل راعی دو گنبدانی **H.dogonbadanicum**:

گل آن ضد میکروب و قارچ بوده و عصاره اش حاوی سسکوئی ترپن، آلفا پینن، ترپینن، فلاندرین و آسیمن می باشد.

۳- گل راعی خطی **H.linarioides**: ضد اسپاسم، میکروب، قارچ و باکتری بوده و آرام بخش و ضد عفونی کننده است

۴- گل راعی علف بیدی، گل راعی کردستانی **H.lysimachioides**: آنتی اکسیدان و ضد میکروب است. برای بیماری های قلبی و جلوگیری از موتاسیون هایی که منجر به سرطان می شوند به کار می رود.

۵- این ماده در علف جای ذکر شد، می باشد.

۶- گل راعی دیهیمی *H.scabrum*: ضد کم خونی، ویروس، اضطراب، ناراحتی های معده، سرطان و درد است. همچنین آرام بخش، محافظ کبد، مقوی و حشره کش است.

۷- گل راعی فردار یا مزرعه روی *H.teriquetrifolium*: ضد التهاب، سرطان، درد و ایدز بوده و آنتی اکسیدان می باشد.

سایر کاربردها

رنگ، تانن. از گل رنگ های زرد، طلایی و قهوه ای به دست می آید. رنگ قرمز از گل پس از اسیدی شدن حاصل می شود. از کل گیاه نیز قرمز هنگامی که در روغن یا الکل زرد خیسانده شود رنگ قرمز تولید می شود. گیاه حاوی تانن است.

از شاخ و برگ و میوه آن می توان به عنوان جانشین چای برای نوشیدن استفاده نمود.

احتیاط مصرف

قرار گرفتن پوست در معرض آفتاب پس از مصرف خوراکی این گیاه، ممکن است منجر به درماتیت شود. در هوای مرطوب و آفتابی هرس کردن گیاه و چیدن برگ و گل باعث درماتیت تماسی می شود. تداخلات دارویی: استفاده طولانی مدت این گیاه می تواند فعالیت داروهای حیاتی مانند مهار کننده های پروتئاز برای HIV و داروهای ضد وازنش پیوند را که بعد از پیوند اعضا مورد استفاده قرار می گیرد، بلوک نماید. در یک مطالعه بر روی ۸۶ بیمار، بعد از دریافت گل راعی، در برخی از بیماران وازنش پیوند رخ داد و سایر بیماران مجبور شدند دوز این داروی گران قیمت را افزایش دهند. تداخلات دارویی: با غذاهای دارای مقادیر زیاد تریپتامین مانند پنیر، داروی فلوکستین، مهار کننده MAO، داروهای ضد ایدز، داروهای قلبی حاوی دیگوکسین بهتر است مصرف نشود چون ممکن است مقدار کمی اثرات آنها را کاهش می دهد.

باید توجه داشت که این گیاه برای درمان افسردگی به طور فوری عمل نمی کند و طول درمان ممکن است ۲-۳ ماه طول بکشد.

به علت وجود ماده هایپریسین، اثر تحریک کننده اعصاب دارد و تشنج آور است و باید طبق دستور مصرف شود. چهارپایانی که به همراه علوفه از این گیاه مصرف می نمایند به لکه های قرمز رنگ پوستی و اولسر دچار می شوند

موارد منع مصرف

فقط حساسیت به گیاه

منابع مورد استفاده

- زرگری.ع.، ۱۳۶۲، گیاهان دارویی. جلد اول، انتشارات دانشگاه تهران
- شناسایی گیاهان دارویی و صنعتی جنگلی و مرتعی جلد ۶ مهندس مهدی عماد
امید بیگی.ر.، ۱۳۷۴، رهیافت های تولید و فرآوری گیاهان دارویی، انتشارات فکرروز
- پراکنش گونه های گیاهان دارویی و صنعتی جنگلی و مرتعی ایران مهندس مهدی عماد
یزدانی.د.، ۱۳۸، کاشت داشت و برداشت گیاهان دارویی، جهاد دانشگاهی
- با گیاهان زیباتر شویم مهندس مهدی عماد
- لباسچی.م.، شریفی.، ۱۳۸۰، تحقیقات گیاهان دارویی و معطر ایران، جلد ۱۱، انتشارات موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع
- نقد آبادی.ح.، ضیایی.ع.، ۱۳۸۳، فصلنامه گیاهان دارویی، شماره ۱۱، پژوهشکده گیاهان دارویی و فرآورده های طبیعی جهاد
کشاورزی
- میر حیدر.ح.، ۱۳۷۵، معارف گیاهی، جلد سوم، انتشارات نشر اسلامی
- لابراتور داروسازی گل دارو
- ولاگ. ژ.، استودولا.و.، ترجمه زمان.س.، ۱۳۷۴، انتشارات ققنوس

واحد تحقیق و توسعه باریج اسانس، ۱۳۸۱، شماره ۶
سفید کن. ف، میرزا. م، ۱۳۷۷، تحقیقات گیاهان دارویی و معطر، جلد اول
صمصام شریعت. ه، ۱۳۸۲، پرورش و تکثیر گیاهان دارویی، انتشارات مانی
دکتر نقدی بادی. مقاله مروری بر گیاه هوفاریقون
هانس فلوک. گیاهان دارویی
فصلنامه پژوهشی تحقیقات گیاهان دارویی و معطر ایران جلد ۱۰، شماره ۰، سال ۱۳۸۰) محمد حسین لباسچی
ابولقاسم متین - غلامرضا امین - لطیفه احمدی - ابراهیم شریفی عاشورآبادی
لباسچی محمد حسین قلاوند امیر، متین ابوالقاسم، امین غلام رضا، حیدری شریف آبادی حسین تحقیق
دکتر مجنون حسینی. ناصر، مهندس دوازده امامی. سعید ۱۳۸۶. انتشارات دانشگاه تهران
دکتر صمام شریعت. سیدهادی. ۱۳۸۳. گزیده گیاهان دارویی. انتشارات مانی
مقاله سید مجتبی مدرس هاشمی و الهام خالقی مهر
آخوندزاده، ش. دائره المعارف گیاهان دارویی. انتشارات ارجمند. ۷۹.
امینی، ا. فرهنگ لغت گیاهان دارویی
باباخانلو، تحقیقات گیاهان دارویی و معطر. انتشارات موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع. ۷۷.

شبعوی، ا.میوه ها و گیاهان شفابخش.۷۴.

صمصام شریعت. درمان با گیاه. انتشارات روزبهان.۷۰.

مراقبی، اعتماد زاده، آرتیکاس. اصول کاشت و پرورش گیاهان دارویی. دانشگاه آزاد اسلامی شهر ری.۸۵.
مقدم، فرهنگ دارویی گیاه درمانی.

مقاله معصومه دیوانعلی

تحقیق وحید گلابی - عضو هیات علمی دانشگاه آزاد خاش - حمیدرضا مبصر - استادیار زراعت دانشگاه پیام نور زاهدان
دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان و دانشگاه سیستان و بلوچستان

